

Сатирични
поеми

Валери Петров

САТИРИЧНИ

ПОЕМИ

Български писател
София 1988

Песничка
за пазачите
на фара

© Валери Петров, 1988
с/о Jusautor, Sofia

На островче малко, което
стърчало далече в морето,
живял едно време един стар
пазач на фар.
Той бил пътувал по всички паралели
и меридиани,
на всички „Катерини“, „Нели“,
„Мери“ и „Диани“
и решил, че като стар морски вълк
има за стар морски дълг
да изживее сетните си дни
сред зелените морски вълни.
И живял тъй на острова там
сам
със своята важна задача
фаропазача.

И подрънквайки с китара
трам-тарара, трам-тарара,
пеел песничката стара
за пазачите на фара.

Но да пееш не може безкрайно,
заскучал той в душата си тайно
и играел на шах и на дама,
ала те се играят от двама

и небето било бледо и празно,
а морето направо омразно
и нямало нищичко разнообразно
освен кораба рейсов от Ливерпул
за Константинополис-Истанбул...
И тогаз му дошла идея
и той уловил се за нея:

„...Във връзка с разделянето на света
на два лагера и разширяването на задачи-
те по опазването себестойността на фара,
моля да бъде открито място за щатен по-
мощник-фаропазач с основна заплата...“

И понеже в този момент
един референт
в министерството на параходството
имал един братовчед,
незает
в производството,
не било трудност голяма
да станат на острова двама,
всеки със своята задача:
пазачът на фара
и помощник-фаропазача.

И те, дрънкайки с китара,
трам-тарара, трам-тарара,
пели песничката стара
за пазачите на фара.

Но помощникът бил млад
и поглеждал все назад
и не му се играело на шах,
а имал ищах
за „ох!“ и „ах!“
и не щял двама да играят на дама,
а искал с дама да играят двама
и тогаз му дошла идея
и той се заловил за нея:

„...Предвид зачестяването на трафика и
увеличаването с 32% на подводните скали
моля да бъде назначена за машинописка
при фара...“

А въпросната девойка
на изпита имала двойка
и била прочута
с туй, че пишела три букви в минута
и на всяка дума
триела с гума,
но, бидейки милолика
и позната на кадровика,

след няколко дена
била назначена
и започнала даже заплата да взима.
Тъй че на острова станали трима,
поемащи смело за фара риска:
пазач на фара
помпазач,
машинописка.

И те, дрънкайки с китара,
трам-тарара, трам-тарара,
пели песничката стара
за пазачите на фара.

А след тази машинописка
дошло някому на ум да поиска

„...метеоролог, който е крайно необходим
за правилното функциониране на фара,
тъй като атмосферните влияния...“

И потръгнал по-весел живота
край морето,
тъй като направили за белота
каreto,
но понеже всеки
търсел пътеки
да не поема отговорности преки

и понеже защото
е добре във бюрото,
когато си тръгваш и държат ти палтото,
растяло, растяло, растяло
и набъбвало щатното тяло,
и където преди един играел на дама,
се простряла панорама голяма
от бюра,
номера,
телефони,
от звънци
и писци,
и тампони
и чудел се всеки, млад и стар,
щом минел край техния фар,
на гората

от писалки,
на планината

от закачалки,
на реката

от карфички

и подшиватели...

А краката

всички

си клатели:

пазач на фар,
помпазач,

машинописка,
метеоролог,
документатор,
архивар-регистратор,
завеждащ сирените,
завеждащ антените,
завеждащ сигналите

(червените
и зелените),

завеждащ възторга,
два профорга,
контрольор,
шофьор,
броител на чайките и албатросите,
специалист по въпросите...

И те. дрънкайки с китара,
трам-тарара, трам-тарара,
пели песничката стара
за пазачите на фара.

И прииждали все нови, и нови
да обслужват фара готови,
със своите деца, роднини, съпруги,
и се катерели едни върху други
и с лакти остри

се бодели без жал,
тъй че бедният остров
да изтрай не можал
и с грохот и трясък,
сред пяна и плясък,
разпукан в средата,
в миг се скрил под водата...
И тъй се издавили всичките хора
от първия пазач до шофьора,
без помощ отнийде, уви,
да се появи,
защото скалата,
на която бил фарът дотогава,
по чудо останала над водата
здрава,
и от брега, в своите грижи заети,
видели го хората, че престанал да свети
чак след сто и една година,
когато му се свършил бензина,
понеже той бил фар отличен,
автоматичен
и, значи,
въобще нямал нужда от пазачи,
и — честно казано — даже първият стар
пазач на фар
също нямал никакъв стар морски дълг
и не бил никакъв стар морски вълк,

а бил завършил ветеринарна медицина,
но поискал да почине някоя и друга година,

като пее със китара,
трам-тарара, трам-тарара,
тази песенчица стара
за пазачите на фара!

Всичко започнало с един малък монтьор,
който, привършвайки един асансьор,
за да го пусне в експлоатация
от съответната кооперация,
взел и в бележника над автомата
вписал, разменяйки леко числата:

„За 220 души
товар 3 килограма.“

Ами сега? — Сега нищо! — ще кажете. —
Нали той си вървял и обслужвал етажите! —
Би могъл да обслужва, би могъл да върви,
но друго се случило с него, уви!

Ето, явяват се първите двама
(единият носел кутия голяма,
другият носел саксия с циклама):

— Честит асансьор! — Честит асансьор!

— Свърши най-сетне големият зор! —

Но миг, и съгледали бележката
с грешката.

А!

Какво е това?

220 души, а пък 3 килограма!

Да е очна измама? Не е очна измама!

Но пък чудо толкова не се е видяло!

Но е черно на бяло!

Който го е писал,

го е писал със мисъл,

не би имало смисъл

да го пише без мисъл

и разните мнения
може да са си мнения,
но едно са мненията,
а друго — съмненията,
и...

— Знаете — почва единия, —
туй навярно е свързано с възходящата линия
във строежа на родните свръхасансьори... —
А щом като първия така говори,
нима пък втория ще седне да спори?
— То се знае, че е възходяща! —
той веднага подхваща,
като леко се крие зад своята циклама —
например тези 3 килограма
някой може да сметне, че товар твърде лек са,
но в комплекса
на космичните факти всеки буден другар
отдавна ще знае, че този товар
е равен, при скорост, на товар многотонов.
Как инак кабината би напуснал Леонов? —

Леонов наистина е напуснал кабината,
но в своята кабина стоят двамината,
стоят, разговарят
с другаря другарят,
малко неловко и глупаво малко,
малко виновно и малко жалко...

Но в този миг, отрупан с пакети,
дотичва трети:

— Честит асансьор! Едно място да има?
Колко побира? Трима?

— Двеста и двадесет — отговарят му хладно,
но го гледат в очите все пак някак си жадно,
все пак с малко надежда,
все пак той им изглежда
от онези, които решават въпросите...

(Но защо вий се плашите, а от него просите?)

— Без майтап! — той отвръща, но съгледал бележката,
осъзнава грешката

(всъщност двете: нейната,
но и своята, идейната)

и макар да повтаря: — Без майтап! Без майтап! —
гласецът му става все по-слаб и по-слаб...

— Двеста и двайсет... — той казва. — Да. То се знае...
Три килограма... Е, да, това е
онзи последен модел асансьори,
за които във вестника днес се говори,
че били леки, мощни, износни
и само машините били им вносни! —

Но все пак по-храбър оказва се той!

— Вие на кой?

А, така ли било? Виж го ти как хитрува!

И на по-подкован и от тях се преструва!

— Много бързате! — казват му двамата в хор. —
Капацитетът на тоз асансьор,

написано е, знае се,
е 220

и щом толкова хора побира,
не може за трима да циркулира!
Това е асансьор, не ютия,
и то асансьор не от тия,
малките, с машина по-лека,
само за 30 човека,
той като тръгне, и летят киловатите!
Защо главата си клатите?

— В съгласие! — казва оня. — В съгласие!
Както го казвате, точно така си е!

И ето ги трима,
а след малко петима,
чакат, добили привичка,
като в дявовата ръкавичка.

И ето, довтасва
и шести поред
и той се оказва
поет.

Съгледал бележката още отвънка,
той почва да дрънка
на лирата звънка:

„Ах, как се издигат на възбог асансьорите!
Ах, как разширяват се и обхващат просторите!
Ах, дайте ми ватенка, вие, монтьорите,
които за мир с асансьори се борите!“ —

Какви ти монтьори, какви асансьори,
той сам не се чува какви ги говори!

Е, хайде, батинка,
дай му ватенка!

Но ритъмът, римата
унасят петимата,
унасят и всички дошли подир тях,
които се трупат със радост и страх
в това ново чудо между асансьорите...

— Какво говорите? Какво говорите? —
ето, дотичва и един философ
(оф!)

от института
при БАН.

Той за минута
е разколебан

(220 души, а пък 3 килограма —
проста логика няма!)

— Проста логика няма — обяснява им той, —
но сложна логика има нашият строй,
логика наша, е не чужда нечия,
която чрез сблъсъка на противоречия
не само допуска, но дори предполага
не само във бъдеще, но дори и веднага
да бъдат мислими асансьори,
разтегаеми, а постериори...
Слушат го всички какво говори —
не изглежда нездрав,
може би пък е прав?

И тъпчат се вътре с неподвижни лица:
Един „има жена и деца“.
Втори си мисли за мача.
Трети гони друга задача.
Четвърти, притиснат до хубава дама,
причини за бързане няма.
Пети: ще го смачкат за миг,
що му е от мечка ремик
(а то не е мечка, а мачка,
но може и тя да го смачка!).
Шести — това е самият монтьор, който знае,
че негова грешка това е,
но, уплашен, си трае.
Седми — само той ли е Марко Тотев
да бъде „прòтив“.
И всички стоят на позиция твърда,
и асансьорът не мърда.
Но един Марко Тотев се намира все пак
и съвсем не наивник, и съвсем не глупак,
и той казва: — За мен в таз бележка
е допусната грешка,
туй прилича на смешка! —
Но на смешката никой не се засмива,
кой от тях ще се смее на смешки такива!
И получава смелчака
туй, което впрочем си чака:
— Неправилно тук се изказа другарят!
— Неправилни спорове тук се разгарят!
— Това са не наши слова!

— Случайно ли е това?
(И как ли ще бъде случайно,
като всички те мислят го тайно!)
Но всички подхващат порицание дружно:
— Кому е нужно?
(Кому е нужно! На нас, на вас,
на всички нужен е трезвият глас!)
Но никой не мисли, летят въпроси
за еди-що си и еди-какво си:
— А какво гони този другар,
та ни убеждава със толкова жар,
достоеен за по-добри цели...
— И обективно това не е ли?...
— Бил имал заслуги,
имат и други!...
— Да, държане такова
иска мярка сурова!
— Така че предлага се този другар,
макар заслужил и със стаж макар,
да получи последно предупреждение.
Има ли друго мнение? —
Нямало друго мнение.

И тъй в резултат
на комплекса познат
леката грешка
се превърнала в тежка
и пред асансьора,
създаден от хора,
да ги носи в простора,

пестейки умора
нагоре, нагоре, във полета наш
етаж след етаж,
вместо туй се натрупала
дълга опашка
от хора не глупави,
но в поза глупашка,
която, възлизайки по стъпалата
(като всеки задминал на дома си вратата),
достигнала чак до тавана горката
и едвам
там
сметка започнала тя да си дава,
защо асансьорът е с бележка такава
и как е възможно две грешни слова
да пораздат глупости от рода на това
произшествие
за щастие
хиперболично,
но в което често ние
сме участвували
лично!

Любомудри читателю, внемли тук житието
на братята Кирил и Методи, което
апокрифно се носи, но е самото
най-паче истинно, понеже защото
едва в наше време докрай се разбра тя
какво са прекарали двамата братя.

Започва житието с момента, от който
по воля божия те изпълнили своето
решение, вопреки папското вето
да създадат Абевето.

— Ний — казал Кирил — сме солунски братя.

Аз есм по-малкия, а тоз е мой баця.

От мати-славянка и баща-Лъв.

Въпросът наш е такъв и такъв... —

И рекъл им старшията
на патриаршията:

— Вашето дело
се разбира самò.

Пойдите в отдела
„Четмо и писмо“. —

И правят поклоните
божите хора,
търчат с кадастроните
по коридора,
намират в отдела
секретарка дебела,

во лицеобразе на зѐло мудра
и не свѣрхцеломудра,
во зѣрцале зряща се и слагаща пудра.
Глаголят ѝ ясно
о буквах и прочие,
но срещают опасно
дебелоочие.

— Подир месец — глаголи — обадете се нам.
Ответ не ще мога по-рано да дам,
ибо аз през септемврия
се чипуркам в Месемврия. —
Диво двоицата
се дивят на девицата:
— Но должни сме ний да вървим при хазарите!
— Спокойно! Нас будете тука завърити.

(Какво да се прави —
тогавашни нрави!)

Отиват двамата в Херсон за година,
спят на диван за персон и полвина,
през деня просвещават
и климат
през нощите,
они-же изравят
на Климента
мощите,

завръщат се в Цариград, дирят отдела,
намират отдела под нова табела.
— Славни са, господи, дела твоя!
— Да, отделът и тоз път се раздвои.
Докле бяхте в мисия,
„Четмо и писмо“

преоформй-ся
в „Четмо“ и „Писмо“,
а за целесъобразност
и икономия

первий е в Патмос,
а вторий — в Мехомия.
Писмото ваше
за славянско писмо
е понастоящем
в отдела „Четмо“.
— Но защо во „Четмо“, нали то е писмо!
— Ибо перво чете се, туй е ясно само,
а кога се в „Четмо“ до конец дочете,
во „Писмо“ ще се прати да подпишати те. —
Со гневом и двамата
лицезрят измамата.

(Но какво да се прави —
тогавашни нрави!)

И поеше отново светите хора
от инстанция първа во инстанция втора,
доклеше накрая била назначена
нарочнеше комисия от 20 члена.
И словото взел един зело почтен
редовний член
на Съюза на византийските художници,
секция „Чертожници“:
— Таз
буква „Аз“...
не знам според вас,
но за мен е такваз...
някак сякаш избива
против колектива.
Според мен тя не бива
во очак да бие,
сиреч, по ще отива
не „Аз“, а „Ние“.
— А туй „Буки“, туй „Буки“
кому нужно е туки! —
рек друг един уж
върло праведний муж
от Съюза на византийските писатели,
секция „Изпатили“. —
Нежели „Буки“ аз мисля: какво
преди нам сложити друго дрво,

ибо след нашата сечна програма,
вече буки в Панония, кажи-сечи, няма.
И смисъл добива и не зле се слива,
вместо „Ние — Буки“ да е „Ние — Слива“.
— Това „Ние — слива“
ест находка щастлива —
чулся тогаз
третий глас —
но остава пред нас процедурний вопрос.
И воименно тоз:
Обсуждаючи знаци един после друг,
каков точно ред будем следвати тук!
— Каков може да буде! — възклицают отвред. —
Каков освен просто азбучний ред!
— Но по что ще познаеме ний отнапред
каков ще буде сий азбучний ред,
когато за ред он ще буде приет
едва щом приемем вси букви подред!?...
Слушайки братята Кирил и Методи
с какви методи
се спорят води,
гледали стреснати
и дори омърлушени.
(Вж. фреските
Борис-Ангелушеви.)
После Методи, премудри человек,
рек:

— Единствен на земле и на небеси,
патриарх Фотий ще нас да спаси! —
Вопросний Фотий бил технич учител
и силно ги любил и много почитал,
и приел той ихното свето ходатайство,
макар да било него ден осемнайсто.
— Дадено! — рек им. — Ще стане тая.
Макар че как точно, предсказати не зная. —
И словенското дело поело по масло,
и добрутото ихно зело порасло,
ибо новата азбука, совсем леко очистена,
била възприета яко азбучна истина.
— Кой от двоицата е по-големия?
— Методи.
— Методи да получиш премия!
— А на малкия как да прославим делата?
— Он буде получиш персонална заплата! —
Но сякаш чули
сатанинские хули,
отвергнали братята
заплати и вули.
— Не щем ний богатства, не щем ний пари! —
возкликнули они, возмутени дори. —
При Святоплука
и Ростислава
да носим поука

и божия слава,
затуй ние страстно

со брат ми
горим!

— Добре де, от нас да е,

ще ви пратим

и в Рим.

Така погрешно
сии тълкувати
туй, че двамата спешно
се стремят да пътувати.
Сиреч славно им смазват
ентузиазмът.

(Но какво да се прави —
тогавашни нрави!)

И ха, да заминат, но в сущий ден,
грех сотворивши, бил Фотий свален,
во низините низвергнут от холма
и делегатом изпратен в Стокхолма
и оно отношение
към словените мило
во мигновение
се видоизменило:
— Камо грядеши тез двама! При папата?
И ради що! Да си кривити капата?

Ами! В крайний случай пойте ще единия.
Втори отиде ще по друга линия.
Например да пратиме бихме могли
един техник (брат ми) по парни котли.
Вярно, техник он ест малко удàрен,
но език притежава високопарен,
и хем тѣй

 във спора
 ще помага
 на попа,
хем и той
 яко хората
 ще помага
 в Европа. —

И ей го във влака,
муцуна навирил,
пътува глупака
сос мудрия Кирил,
което станало после причина
за скорбная на оний последний кончина
во лето
869-о,
ибо и Кирил, макар Философ,
изполнен с любов
и на муки готов,
сии наши типичности

во град Рим не изтрая,
инфаркто-капичнася
и пойте у рая.

(Какво да се прави —
тогавашни нрави!)
Но дело словенское паки-пак победило,
и не че комисии сий убедило,
а защото, после смертию брата,
Методи
с одного бюрократа
бил принуден да води
спор писмен за разни римски разходи
и тѣй като писаше по словенски човека,
полека-лека
до конца века
собра се книжница (т. е. библиотека),
сначала убога
и даже скромна,
сетне, слава на бога,
хилядотомна,
тѣй че фонда книжовен
составила она
за разцвета духовен
при цар Симеона,
който яко по качество, тако по количество
надмогна над немското католичество,

така че не смогла римская ерес
вече бясно да тъпче подобно на нерез,
на смердяща коза и на щръклява крава
писмото словенско и словенската слава.
И нека за туй се, четесто, въздава
Господу слава, Всевишнему слава!
И тука конеца е на житието,
което не е официално прието,
но аз, раб божи, го писох на псалтиря
не земна слава со него да диря,
а защото се всякий гневи, като гледа
колко пречки се сторят пред всяка победа.
— Грях, грях е! — но ще му ся на човека
това да не трае от века до века.

Живял едно време чертожник дребен,
от дребен по-дребен, но все пак потребен.
Той работел точно,
усърдно и вещо,
но, сякаш нарочно,
му се струпало нещо,

което довело го до мъки трагически...

Но нека започнем хронологически:
И тъй, значи, работел с радост човека
и самата работа му се виждала лека,
но явява се той
сутринта един ден,
гледа ъгъла свой
съвсем затъмнен —
някакво опнато платно зад стъклата
му скрива почти сто на сто светлината!

Чертожникът скромн, чертожникът дребен,
от дребен по-дребен, но все пак потребен,
по стълбите слиза, излиза навънка,
гледа: на летви, от материя тънка,
върху тяхната сграда до петия кат
монтиран грамаден многоцветен плакат:

„Всяко спестено от теб еди-що си
еди-какво си на държавата носи!“

и то със букви, които пламтели
на фона на тецове и цехове бели,

показващи ръста ни в механизацията,
разцвета в стопанството
и възхода на нацията.

Чудесен лозунг, ала твърде голям,
така че, както монтиран бил там,
прозорецът малък на чертожника наш,
бидейки на третия само етаж,
оказал се баш

не зад заводския светъл пейзаж,
а дето боята била всъщност най-гъста,
т. е. дето бил пръста
на една нарисувана млада жена
с неописуема височина,
която, погълщайки 100 метра плат
за самия плакат,

запитвала всичките зрители:

— Вие пестите ли?

И в частност ти
колко спести? —

Въздъхнал чертожникът: — Пестиме, баба ти! —
и си влязъл отново да работи.

Да работи! Дадено. Но пита се, как?
Като вътре — от пръста — било полумрак,
а той не желаел подобно съседа
на чертежите свои през пръсти да гледа!

Могли да използват лампата денем!
— Е, да — той си казал, — но де ще се денем,
ако някой — знам ли? — сред нас се намери
да каже, че само хабиме ампери

и с парите народни си правиме смях
във сянката точно на борбата за тях! —
Тъй казал си той и зачакал в тъмата
да се отчетат и да снемат плаката.
И ето че снели го. И прозорците светнали.
И всички чертожници за труд се запретнали.

Три дни без паузи,
не пили, не яли,
шумолели със пауси
и линеали
и ха, да поставят най-сетне венец
на общежитие ново и нов един ВЕЦ,
гледат бедните хорица:
дали не е сън?
Отново прозораца
засенчен отвън!

Нашият скромн чертожник дребен,
от дребен по-дребен, но все пак потребен,
червен от гнева като петлювски гребен,
изскача навънка, но гледа смутен:

Плакат за противопожарния ден,
представящ един огнеборец
(пак пред техния точно прозорец),
който със шланга,
брадва и щанга
потушава успешно пожара в Катанга,
но обърнат към зрителя, същевременно пита:
„А децата държите ли по-далеч от кибрита?“
и сочи към нашите родни предели,
осеяни с цехове и тецове бели,
сякаш иска да каже чрез тази картина, че
те всички ще пламнат, ако действаме иначе,
и язък ни тогава за механизацията,
разцвета в стопанството
и възхода на нацията!

Какво да се прави? Чертожникът дребен,
от дребен по-дребен, но все пак потребен,
пак седнал на стола и зачакал в тъмата
да се отчетат и да снемат плаката.

Но тъкмо го снели
и рекъл той: — Оф! —
пак вдигнали скели
и сложили нов

(за някакъв симпозиум,
симпозиум — помпозиум),

който представял как, разни по цвят,
човеците мирни от целия свят
танцували радостно, волно, свободно
хоро многорасово и международно,
хоро просто слънчево и просто небивало,
но което за нашите тъкмо слънцето скривало,
понеже от танеца,
сякаш за смях,
баш африканеца
се паднал пред тях!

В чертога чертожнишки било като в рог.
Как в него задачите да изпълнят във срок!
И нашият скромн чертожник дребен,
от дребен по-дребен, но все пак потребен,
зачакал пак с плана на своя бараж,
тъй както бил чакал не веднъж и не дважд.

И с него зачакали,
и с него протакали,
макар и готови
със техники нови:
онези, които копаят основи

за баража;
онези, които заливат кофража
за баража;
които извършват монтажа
за баража;
които пишат репортажа
за баража;
(и даже онези, завършили стажа
в една агенция вража
по отпочване на шпионажа,
шантажа
и евентуално саботажа
на баража).

Всички чакали
и протакали,
и играли
на али-бали,
али-бали — протакали.
Протакали-протоколи,
протоколи — за какво ли?

— За какво ли? — се питал чертожникът дребен,
от дребен по-дребен, но все пак потребен. —
И кога тоз плакат ще го махнат оттук? —
И те го махнали, но пак сложили друг.

И дни, и недели
все тъй се редели
плакати със корпуси и цехове бели,
едни вече в действие, други още във скели,
доказващи ръста на механизацията,
разцвета в стопанството
и възхода на нацията.

И тази вихрушка така не преставала,
че чертожника наш вече хванал го дявола.
И тъкмо в този миг от бюрото дошло
телефонно подканване, че „добре би било...
... нали правят във службата стенно табло...
...и той, бидейки
човек с идейки...
...и както има свободно време,
да се заеме...“

Нашият скромн чертожник дребен,
от дребен по-дребен, но все пак потребен,
бавно-бавно поставил слушалката,
взел си цигарите, взел си запалката,
взел си палтото от закачалката
и казал към своите колеги във мрака,
че всеки от тях може още да чака,
но нему съдбата е определена,
тъй че трябва да тръгва за Света Елена

и възлага на краля на Горна Савоя
задачата своя
по млеконадоя,
а мадам
Жозефина
(по баща Боарнè)
нека там
сложи фина
на комина поне,
защото така се избягват пожарите...

Казал тъй и последвал без шум санитарите,
влязъл в линейката
и седнал на пейката...

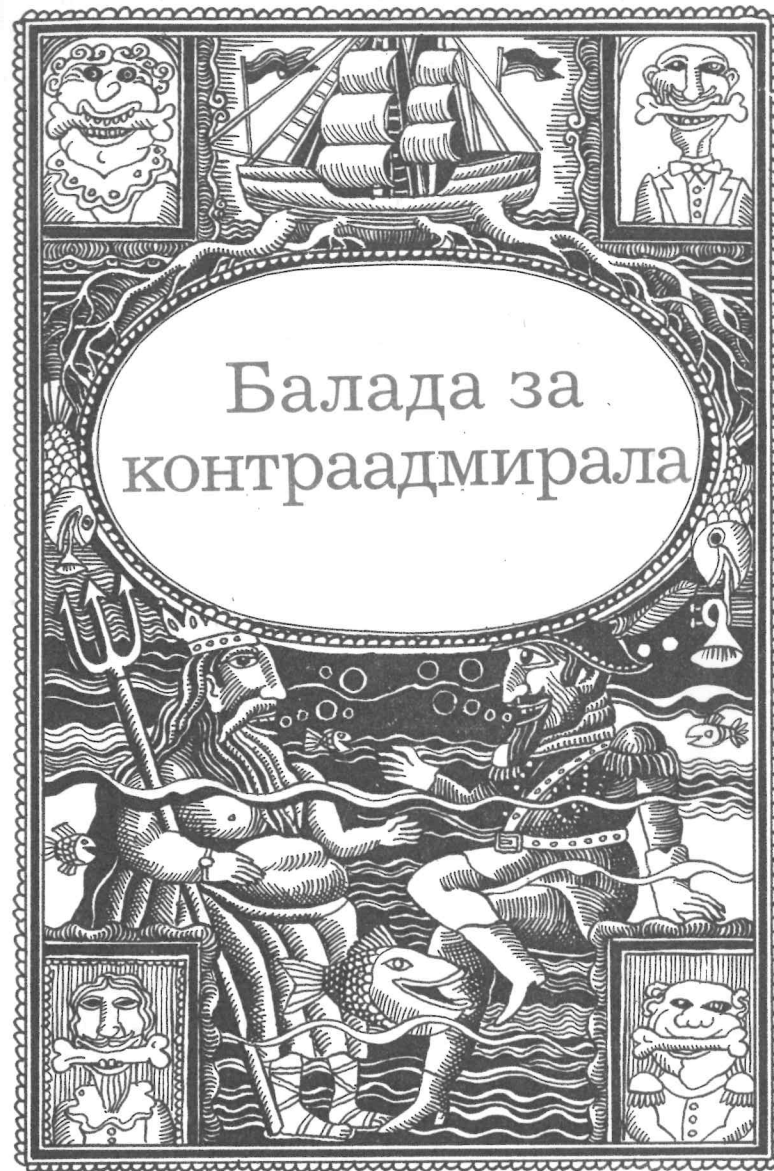
И могла така леко да свърши историята,
но когато го вкарали в амбулаторията,
той извикал от болка,
щом видял двата реда
„Лекарю, колко
пациенти прегледа?“ —
начертани под някакъв странен плакат,
на който, изправен пред пейзажа познат,
стоял психиатър, съвсем опростен,
с престилка, слушалка и лице на кретен.

И бил този шок
тъй дълбок
и жесток,
че чертожникът викнал: „О, има ли бог!“,
и развитият в него синдром неврастенен
в резултат на уплахата от ужаса степен
така се влошил,
че той удушил
дежурния лекар, три сестри-санитарки,
две случайни другарки,
дошли да продават за Търново марки,
и един изписан току-що психопат,
автор на същия кретенски плакат,
след което, буйстващ, бил вързан за койка
и пратен в Карлуково под пълна упойка.

И полетяла
линейката бяла...

Но тука за нашето заключение
е от важно значение,
че въпросният дом
бил някъде
в полето
и линейката

додето
летяла по него, край нея летели
парници бистри и цехове бели,
читалища светли, градини безкрайни,
каналы шумящи и бръмчащи комбайни,
баражи, заводи,
електропроводи —
цяло едно
прекрасно платно,
но живо и радващо, и възхитително,
говорещо всекиму съвсем убедително
за разцвета в стопанството
и възхода на нацията,
без разните лозунги на стенагитацията!

Започва таз стара, прастара балада
с това, че испанската Велика армада
била потопена и отишла във ада,
тъй както на всяка армада се пада.

Един само контраадмирал
оцелял,
върху сала развял
панталона си бял.
От юг и от север, от изток и запад
вълните се пенят, акулите зяпат,
а салът се носи, накъдето поиска.
Йохохооооо и бутилка „Плиска“!

И тази бутилка не е само рефрен,
тя била налице във сандъка спасен,
ала само със „Плиска“
как той да устиска,
когато земята, до него най-близка,
били трите острова, назовани „Азорски“,
на две хиляди мили, и не земни, а морски!
И носел се сала със адмирала,
докато последната му надежда умряла,
и помислил си той,
луд от жажда и зной,
че ще иде душата му направо във ада,
ако не се изповяда.
Карамба! Какво да направи тогава?
И ето го, изповед написал такава:

„Дълго време мълчах
и това ми е, ах,
най-големия грях,
но сега ще разкажа за всяко злодейство
в мадридското адмиралтейство!

1) Дон Кристобал де Саламанка
използува служебна бланка
и вдигна цял
Ескуриал
с адмиралтейски материал.

2) Кавалерът дон Педро
дрънка щедро на едро,
а щом питаш го: де си? —
той е все по конгреси.

3) Що се отнася до вагона
със котвите от Арагона,
да бъде питан по въпроса
дон Естебан де Сарагоса
(Фернандо от пропуска ясно видял го,
когато продал го
на частен хидалго).

4) Сеньор Алфонсо Виланеля
излиза всякоя неделя
в компания на разни дами
(между които и жена ми).

5) Долорес д'Естремадура
пост заема без матура.

6) Тайни дон Хуан дърдори
по кориди и коридори.

7) Кавалерът
Диего
е бетер
от него.

8) Тон
хасе
у дон
Хосе.

Тези разкрития
аз правя накрая,
защото без критика
не мога да трая
и защото в награда
съкровено желая
те да идат във ада,
аз да ида във рая.
Винаги бил съм против тази кал!
Винаги бил съм контра-адмирал!
Това знаят го всички. И най-вече те.

Подпис: (не се чете)“

Това е история далечна, далечна,
просто толкоз далечна, че, изглежда, е вечна.
Това е история морска, преморска,
ама толкова морска и при все това хорска.
И така сред вълните полюлявал се салът.
И как постъпил с туй писмо адмиралът?
Той затапил го плътно в шишето конячно
и го хвърлил в морето бялопенно и мрачно,
през пречки безброй,
дано стигне до бряг
за радост на свой
и за ужас на враг!

Йохохоооооо!

„Йохохо“, но тъй станало, че само след ден
се задала фрегата и той бил спасен.

Спасен, но защо ли?

Сега той се моли,

дано онуй чудо потъне в морето,
ужасно му е у шише за шишето!

Нещастен щастливец, отново той действа
в мадридските адмиралтейства,

но където да бъде и каквото да става,

все бутилката вижда как брега приближава!

Страх го раздруска, йохохо, още как!

Клюмнал му контраадмиралският флаг!

И прав бил човека, защото
щяло да му изстине местото,

Кристовал ако само усети,
че той пожелал е анкети!
Ами Алфонсо Виланеля,
амче той просто ще го застреля!
А пък дон Хосе, дон Хосе,
той ще си каже: „Аз му пращам прасе
и цяла бъчонка вино от Малага,
а той да долага!“
Леле мале, леле мале,
вапцахме я, адмирале!

Адмиралът броди блед
посред призраци безчет,
месец свети, бухал буха,
не намира той разтуха,
пък и де да я намира?
Вредом намеци съзира:
Диего на коняк го кани —
той погълща транквилани.
Хуан за почерк споменава —
него ужас го сковава.
Адмиралът броди блед,
броди вече втор куплет,
вятър свири, куче вие,
месец в облаци се крие.
Най-подир пристига, ето,
на скалата край морето.
Дири своята бутилка.
Ето нещо се кандилка!

Ето нещо там играе!
Тя е! Сакраменто! Тя е!...

Вятър вие с грозен вой.
Скочил във въртопа той.
И скалата опустяла.
Свършил контраадмирала.
Йохохоооооо!

Но това не е финала
на тази история зловеща, зловеща,
ама толкоз зловеща, че за нещо подсеща,
на тази легенда безкрайна, безкрайна,
ама толко безкрайна, че до днеска е трайна.

Ето, пристига адмиралът-мъртвец,
бледен, издут, с водораслов венец,
във подморския царски дворец.
Пред порти от бисер, седеф и янтар,
ето, посреща го морският цар.
— Здравей, чужденецо! — приветства го той. —
Що дириш във моя подморски покой?
— Бутилка! — отвръща мъртвецът (мимически). —
От „Плиска“. Със малки бележки критически. —
Царят от радост подскочил чак.
— Ти ли си — викнал той — този смелчак!
Четох аз лично
на всеуслишание
твойто критично послание!

Тè това е храброст! Тè това е кураж!
Смелчаци съм виждал не веднъж и не дважд,
моряци съм виждал и рицари стари,
пирати съм виждал и виждал корсари,
но доблест такава
не бях виждал до днес.
За почест и слава
във двореца ми влез,
където за твоята смелост призната
ще бъде изпълнена героична кантата!

И плеснал с ръце и веднага във двора
събрал се оркестърът заедно с хора
на цялата морска фауна и флора.

Огромни акули
флигорни надули,
двутонни тритони
затръбили с тромбони,
прозрачни бузи
издуват медузи,
милиони корали
изпълняват хорали,
милиарди раци
запяват хвала
и адмирации
към адмирала!

Чудесен концерт, но му пречело само,
че се изпълнявал във царството нямо
и че всички немеели,
независимо
от туй, че пеели
просто фортисимо.

Мъртвецът почудил се и изпаднал в печал,
но после се сетил, че и сам бил мълчал,
че бил и сам
като риба ням
през целия свой обществен живот
и кариера в испанския флот,
и че целият тоз симфонически жар
бил само насмешка на морския цар,
и — Хак ми е! Хак ми е! — изкряскал той кански
(означаващо „Пада ми се“ на староиспански).

И тъй свършва легендата стара, прастара,
ама толкова стара, че да мислим ни кара,
и — карамба! — печално е, че все още е млада
тази контраадмиралска алабалада!

Един поет,
ни стар, ни млад,
написа басничка
(цитат):

„Ковьор и черга
Чергата,
безцветна и протрита,
обърна се веднъж къмто ковьора
и го запита:
— Защо съм аз със цвят тъй сив,
а ти си, братко, тъй красив?
Ковьорът се усмихна нашироко:
— Защото аз стоя си нависоко,
а ти лежиш там ниско на земята
и всеки те и тъпче, и подмята...
О, честни са такива черги-хора!
Малцина се издигат до ковьора!“

Редакторът повдигна рамене
и каза: — Не!
Тогаз поета
подири други два предмета:

„Пирон и винт
Гвоздеят
сърдит, че все го бият по главата,

запита един ден бурмата:
— Кажи ми тактиката своя,
защо на мен се струпва боя,
а тебе тука
дори не те погалват с чука? —
Бурмата
(чието първо име бе Илия)
отвърна:
— Защото аз се вия!“

Редакторът
(чието първо име беше Гошо)
му каза: — Лошо!
Но нашият поет
надраска още три творби подред:

- 1) „Транспарант и жаба“
— редакторът рече: — Слаба!
- 2) „Ръждата и плуга“
— редакторът рече: — Друга!
- 3) „Дупка и яма“
— редакторът рече: — Няма!

Тогавя той написа:

„Вълчо и лиса“,
„Зайо във клопка“,
„Плондер и топка“,
„Бушон и жица“,
„Вълк и лисица“,

„Глупавият кос“,
„Пролетният крос“,
„Торен бръмбар и сноп“,
„Лъв и вълк“ (по Езоп),
„Библиотека и дига“,
„Язовир и книга“,
„Орех и черупка“,
„Яма и дупка“
(Старата „Дупка и яма“,
но с поправка голяма:
във финала,
където се казва морала,
наместо
„Такива бюрократи се срещат често“
да бъде
„Такива бюрократи се срещат всъде“)

И след това:

„Маркуч и трева“,
„Хитрият пор“,
„Горският хор“,
„Горска поляна“,
„Яна и змей“,
„Змей и славей“,
„Славей и костенурка“,
„Костенурка и хурка“,
„Хурка и баба“,
„Баба и жаба“,

„Жаба и книга“...
Редакторът рече да кресне: — Стига! —
но махна накрай
и каза: — Дай!

Празник е във и страната ни млада,
горда със своите успехи чудесни,
като река ще залее площада
с пъстри букети, усмивки и песни,
лозунги бодри ще екнат могъщо,
флагове вредом ще грейнат червени!...

В нашето предприятие също
знамената са подсигурени.
Но как ний постигнахме такъв резултат?
По този въпрос ще направим доклад:

Своевременно с точна
директива нарочна
подготовката се отпочна
и решено бе: Ана, бай Блаже и Ката
да отговарят за знамената.

Но тъй стана,
че Ана
за друго се хвана,
а пръста си даже
не мръдна бай Блаже,
камо ли помощ да ни окаже,
така че остана само Ката,
горката,
да отговаря за знамената!

А знамената се състоят,
както се знае, от Дух и от Плът,
или иначе казано, от плат и от прът.
И тръгнала Ката по ъгли и кътове
да дири платнища и прътове.
Вредом тършувала,
правила, струвала
и проработил ѝ в края късмета:
открила онези бичмета,
за които лани, каквато е каша
в дърводелната наша,
разкрихме,
уволнихме
и изключихме от комсомола апаша.
А те били под талаша!
Но сега било късно да се дири вина,
сега трябвали прътове за знамена,
че ако излезе на парада без тях,
заводът ни просто ще стане за смях,
и нека Ката си затваря устата
и да си отговаря за знамената!

Но Катето, Катето от думи такива
не трепнало даже. То сбрало актива
и хем комсомолеца
реабилитирало,
хем десет колеца
гарантирало!

И след този успех
във съседния цех
ги отнесло, ако обичат,
да ги избичат
и да им рендосат ъглите,
за да станат кръгли те.
Добре, но там майстора, уж „само три чашки“,
а бил се нализал нея сутрин юнашки
и взел, та нащърбил рендето
и не стига ли, дето
има план първомайски да изпълнява,
ами Ката дошла е да му додява!
Нека сама да си чука главата,
щом отговаря за знамената!

Но Катето, Катето не се предавало,
то настоявало и настоявало
и най-сетне сполучило:
гладки пръти получило.
Да, но сега пък изникнал въпросът,
че върхове трябвало да им се стругосат,
и някой предлагал да им мацнат безира,
но Катето искало да ги бронзира,
та те да блестят със златни лъчи
и що за завод сме, по тях да личи!
Ала там се запънали въпросите, я,
че Ката се случила да проси боя

тъкмо когато домакинът ни мил
се бил
вгльбил
в проблема за своя си автомобил,
който трябвало съвсем скоро, уви,
на прегледа пролетен да се яви,
и когато Ката
му казала: „Дай!“,
той си мислил за КАТ-а,
ДОСО-то и ДАИ
и за туй, че никак не му прилича
да се излага с москвича
и че по-добре с бронза да лъсне мотора,
та да стане от него мотор за пред хора
или — както си казвал този мъж —
„Мотор веднъж!“ —
и затуй той отвърнал на Ката,
че му е дефицитна боята
и да не му слага своите пръсти в колата,
а да прави каквото си знае,
защото не той, а тя е
излъчена още на таз и таз дата
да отговаря за знамената!

Но Катето, Катето не се предавало,
то настоявало и настоявало,

намерило кой да го подкрепи,
заплашило оня, че контрола не спи,
и тоз път сполучило:
бронза получило.
Сега ѝ оставало да намери платно.
Добре, но
заведующ склада,
който по оназ част ужасно си пада,
ѝ казал, че готов е да я снабди...
но за икономии трябва да бли...
и все пак нещо ще се нареди...
ако тя не се мръщи,
а му дойде на гости във къщи
в своето качество на служебна позната.
Сега вече би трябвало да си скърши ината,
щом отговаря за знамената.

Но Катето, Катето не се предало,
самò като знаме то пламнало цяло
и тъй като даже посегнал мръсника,
то му отпрато два звънки плесника
и му рекло, че няма да мръдне назад,
докато от нему поверения склад
не бъде отпуснат червения плат,
който ѝ трябва за знамената,
а не на мантото да си шие подплата!

И пак сполучило.
Плат получило.
И оттук вече всичко потръгнало лесно.
Оставало само да стане известно
сърпът и чукът как да бъдат бродирани,
като средства за тях не били за планирани,
а в счетоводството, разбира се, знаели
за перото „Украса“, но хитро си траели,
за да направят кефа
на шефа,
като му купят от това перо
ново бюро,
защото те отговаряли за бюрата,
а Ката за знамената!

И тогава Катето насъбрало другарки,
отбор шивачки и баш байрактарки
по линии
партийни и
младежки, и профоргови,
все Райни Попгеоргови!
Самички просто
рязали, шили
и, значи, въпроса
така разрешили.

И ето готови са сега знамената,
подредени спокойно в строен ред до стената
във малката стая на Ката.
„Но защо точно в нея?“ — ще запитате, знам.
Защо ли? Защото въпроса е там,
че в нашто напрегнато време
знаме да се приеме
е известно бreme,
което председателят не щял да поеме,
защото знамената все пак знамена са,
те, другари, видите ли, не са само украса
и носят затуй отговорности маса...
И приложихме тази
система
тогава:
нека Ката ги пази
и взема,
и дава,
та всеки в ръката си мощна да има
флага на своята идея любима,
за да мине възторжен и млад
на нашия бодър парад,
след което ще бъде добре
пак Ката да ги събере,
защото порядък е нужен в страната,
а тя отговаря за знамената!
И бяха тъй пречките преодоленни
и знамената ни подсигурени.

И ето ний свършваме този доклад,
вярваме, ясен за стар и за млад,
и понеже говорихме тѣй много за Ката,
че тя зачерви се от скромност, горката,
време е вече да оставим шегата
и да кажем
извода важен:
че както знамената се състоят
от плат и от прѣт,
идеите също,
за да действат могъщо,
трябва на някого да се опрат,
трябва във хора да намерят плѣт.
И затуй ни се иска страната ни млада
днес като рукне с усмивки и песни,
за да залее до края площада,
като река от възторзи чудесни,
ний сред реката
да подирим, открием и стиснем ръката
не на хитреца, па макар под плаката,
а на тези безбройни,
за обич достойни,
които ни учат, като нашата Ката,
като нашата малка чудесна позната,
не само в думите, а и в делата
да отговаряме за знамената!

Навремето си Демокрит
с това бил главно знаменит,
че виждал цялата вселена
от атомчета изградена;
затуй бил тупан и линчуван
и даже демокритикуван,
но възгледът му пак пробил,
защото той го бил
сглобил
не с цел за нов автомобил,
а с цел света да обясни
и даже да го промени,
и затова по наши дни
наричаме тез люде чисти
„наивни материалисти“...
Но нека крайната поука
да не подсказваме оттука:
ний споменахме Демокрит
със цел да имаме предвид,
че не от завчера и вчера
датира атомната ера,
но истинският наш герой
съвсем съвременен е той.
— Е, кой е този философ?
— Нарича се Стоян Панов.
Стоян Панов, студент-физик,
от тези, дето всеки миг

им цъка нещо във главата
над нова мисъл чудновата,
като си мислил в стола, значи,
над дипломните си задачи,
във миг огрян бил от една
невероятна светлина!

И ето го, че по средата
оставя си шкембе-чорбата,
и ето го, лети с 'трамвайчето,
и ето, моли се на байчето,
и ей го, иде онзи миг,
във който младият физик
със радостна сълза в очите,
по Хюйгенс чупеща лъчите,
седи, усмихнат към безкрая,
сред пълната със колби стая
и си представя на шега,
как нейде още отсега
се пишат статии с наслов:
„Върху ефекта на Панов“!...
И тича подир ден студента
на разговор със асистента.
„Грам талий — казва — в капилярка
в миг светлина изпусна ярка,
която стана по-неясна
и във последствие угасна!
Какво ще е това явление?

За мен най-близко обяснение
е, че светлинният поток,
роден е от фотон-младок,
но скоро едри мю-мезони
натрупват се от разни зони,
а щом те вече налице са,
веднага спира се процеса...“
Говорел, значи, тъй студента
и от това на асистента
потрябвало му доста време,
дъха додето да си вземе.
Но взел си го, съвзел се пак
и казал: — Браво бе, юнак!
Но туй не влиза във обема
на дипломната твоя тема.
Ти таз идея...
я, недей я...
я, двама да я пипнем нея...
тя трябва твоята теория
да се изпробва и със тория,
това широка е история,
да идем, прочее, в „Астория“
да го полеем този нов
„Ефект на Мишковски — Панов“!
Полели го, подели го,
след седмица довели го

до знанието на доцента,
началник пряк на асистента.
И — аз за тебе, ти за мен:
— Я, виж ти! — викнал изумен. —
Туй, дето тук ми се докладва,
издъно просто ме възрадва!
Та същото от десет дена
го наблюдавах с молибдена!
След мен вървете! Още повече
че циклотронът ни във Ловеч е,
а главният във този град
е бабалък на моя брат,
така че нашите семейства...
и, значи, той ще посъдейства...
защото трябва да копаем,
ако наистина желаем
да отстоим „Ефекта нов
на Гюров — Мишковски — Панов“!
И ето, тръгнал колектива
по тучната научна нива,
и то със методи такива,
че дето нещо не отива,
с молива драсва коректива
и произвива всяка крива,
та с извода да се покрива.
А изводът бил оня пак,
открит от умния хлапак,

но от искрица на душата
лъжа би станал опашата.
И тъй завършен бил трудът,
готов, за да го издадат
със резюме на чужд език
във „Монатхефт фюр Кернфизик“.
Велико дело, труд нелек,
и как да разбере човек,
кое е в тоз научен век
не Кернфизик, а кьорфишек?
Е, да, студента лудия
отхвърлил тази студия,
но за студента кой ти гледа?
За да се стигне до победа,
бил нужен, както си е ред,
един голям авторитет.
Ами сега? Ами сега?
И ето ги, че веднага
разтичват се и пипват в миг
един голям академик,
с чело, излято от метал,
и не с крака, а с пиедестал.
„И аз на млади дни със лития
да блесна щях с едни открития!“ —
си спомнил той, добър и мил,
и бързо с тях се съгласил,
че:

„Казаните мю-мезони
натрупват се от разни зони,
а те когато налице са,
веднага спира се процеса
с такава бързина нечута,
че максимум подир минута
(вж. схемите на института
с чудесните им паспартута)...
...което е едно явление,
по неговото твърдо мнение...
така, че авторът предлага,
бюрото на ареопага,
единодушно и веднага...
(глас в залата: — Да го решиме!)
...ефектът нов да носи име:
„Ефект на акад. проф. Йордан Запрянов,
доктор хонорис кауза...“
(Тържествена пауза)
и просто, рима
за да има,
„...благодари на своите трима...
за тяхната неоценима...
не, по-добре на своите двама,
понеже третия го няма...“
А третият къде бил той?
Къде бил нашият герой?

Той бил против това, борбата
да бъде свързана с торбата,
и сърбал си шкембе-чорбата,
и идвала му във главата
идея нова чудновата,
и той самият бил идея,
и ний сме с него и със нея
във схватката жестока с тея
различни мю- и му-мезони,
които с тропот на бизони
зарад себичната си сметка
от петилетка в петилетка
бодат и тъпчат всяка клетка,
която със фотонче светка!
А някой махне ли с ръка,
че нийде няма ей така
да действат млади дипломанти
със циклотрони или кванти
и че цитираната статия
е просто страшна галиматия,
при туй невдъхваща симпатия
къмто физическата братия,
на него ний ще разясним,
че случаят с Панов е мним
и че с нарочна мисъл скрита
ний почнахме със Демокрита,

защото е говорил той,
че всичко атомен е рой
и че от същи дол-частички
се състоиме ние всички,
така че нашата история
засяга всяка категория
по начина, наричан „втория“,
или, по гръцки, „алегория“.
А че мезони има, има
тук-там в родината любима,
затуй не е необходима
поема в ритъм и във рима.
Ти взри се с поглед неуморен —
дълбоко там под слоя горен,
загризал тайно сладък корен,
мезон те гледа ококорен!

Кои книги напоследък
радват се на просто редък,
изумителен напредък?
Тези книги, тези книги
със убийства и интриги,
дето, ха де, затвори ги,
докато на „Плана“ 5
нашият майор напет,
стиснал верен пистолет,
не съзре следи, които
водят към едно корито,
ужким старо и разбито,
но което, щом по цинка
той го тръкне със пуцинка,
ще разкрие начертан
план на мотопед „Балкан“,
който вража нам държава
жаждува да притежава...
Да, тез книги в страшна треска
дирят се и гълтат днеска:
книгите със шпионаж,
книгите със саботаж —
отче наш,
тираж
нам даж
за тоз бранш
насущний наш!

А понеже всеки знае,
че наистина така е,
нека бъде този наш
постичен репортаж
вместо във стила банален,
в стил шпионско-криминален,
взет от библиотека „Лъч“,
— О. К.! Тенк'ю вери мъч!

* * *

ГЛАВА ПЪРВА

— Тук нещо се крие!
Всичко гаче ли ясно не ми е! —
си помисли другаря Попов,
поддиректор на нашия нов
комбинат за мазутови печки. —
Тези гайки са май че мънѐчки
и не знам как ще бъдат монтирани.
От кого ли са те проектирани? —
Тъй си казва, значи, той
и сред планове безброй,
вижда на един че има
разлика от 5 сантиметра.

— Тука действия вража шайка!
Вашта майка, нашта гайка
изменили сте нарочно
с болта да не пасва точно! —

Тъй извиква в гняв суров
поддиректорът Попов
и в подкрепа на това,
неизрекъл тез слова,
зърва, видима едва,
буквата латинска Хаш,
със която някой враж
специалист по саботаж
не веднъж, не даже дважд,
а дор трижд със подла мисъл
плана грешен бил подписал.
— „Хаш-Хаш-Хаш“! Какво ли значи?
Пращайте разузнавачи!

* * *

ГЛАВА ВТОРА

— Вината е в тора.
Такъв добив при толкоз фосфат!
Но ще видим кой кум и кой сват! —

Така Спас, агронома, си каза
и отвесната бръчка проряза
още младото Спасово чело...

А в този миг надалече от село,
във завода полиетиленов
инженерите Колев и Ненов
наблюдаваха с трепет и страх
как пред тях
етиленът на прах
наместо да втаса
в прозрачна пластмаса,
държи се в процеса съвсем непонятно,
ултрагаменски и суперфосфатно!...
И тръгват по гарите
Спас и другарите
и ето накрая
откриват оная
бележка, съставена по всички правила,
но с грешка, която била, значи, направила
в завода за шушляци тор да довтаса,
а на блока със рапица — пластическа маса.
Грешка? Може. Но защо?
Не е толкоз просто то!
Налице е, явно, враж
твърде подъл саботаж!
Ако беше грешка баш,
би ли етиленът наш,

както и фосфатът ваш,
носил знака „Троен Хаш“,
който не веднъж, не дважд,
а навред три пъти баш
този спец по саботаж
драснал е, за да докаже,
че с такъв голям кураж е,
та надсмива ни се даже!
— „Хаш-Хаш-Хаш“! Какво ли значи?
Пращайте разузнавачи!

* * *

ГЛАВА ТРЕТА

— ...И ги пращат.
И за труд се те захващат,
но за жалост
и уви,
все нахалос
им върви:
Сред дошлите
от чужбина
са съмните-
лни двамина,

но тоз има алиби,
онзи пък едва ли би...

А във същото време
саботьорът не дреме:

Тук заводът за обуца
някакви кошмари пуца.

Там изписва института
срещу западна валута
уред, обявен за брак
във века на Гей-Люсак.

Тука бива произведен
филм пореден —
ама бледен,
ама беден,
филма неден,
всичко от чужбина има,
даже има и да взима.

Там измисля се батерийка
за откриване Америкяка.

Тук талант е съкратен
и заместен със кретен.

Там споменатата „Плана“
бива трижди разкопана,
тъй че в кал остава скрито
мотопедното корито.
Тук и там из края наш
някой върши саботаж
и под всеки саботаж
слага своя „Троен Хаш“!...

Сред шишета,
край къшета
на ухо мълвата шета,
а мълва когато шета,
в миг я хващат аташета:

— Кой е този „Троен Хаш“?
— Наш не е! — Не е и наш!
— Е, че чий ще е тогаж!

Уж не скръстваме ръце,
а пък на, едно лице,
явно действащо за НАТО,
ни остава непознато.
Я да се порови всеки
в тайните си картотеки! —

И вълна вълната гони
към различни пентагони
и различни пентагони
свиват рамене с пагони:

— Наш не е! — Не е и наш!
Имахме един на стаж
по аркутинския плаж,
но забърка се в миш-маш,
след което
в МВР-то
пази горния етаж.

— Е, тогава кой е той,
този предан нам герой,
спъващ сам по почин свой
болшевишкия им строй?...

(Краят в следващия брой.)

* * *

— Не, не става тая
с края.

Искам кой е да узная! —
Тъй ще каже някой патил
от романите читател.
А въпросната разгадка
много проста е и кратка:

Работата е, че Хаша
бил от азбуката наша
и четял се, значи, не
като „Хаш“, а като „Не“,
като наше „Н“ трикратно,
казващо съвсем понятно,
че наред със всички вражи
опити за саботаж
има друг вид саботаж,
не по чужди инструктаж,
ами местен забутаж,
недознаш и замоташ,
чийто автор си е баш
Н-якой Н-екадърник Н-аш!

Ето, ето
кой бил, дето
зашифрован бил под Н-то:
Н-якой Н-екадърник Н-аш,
мой съсед и твой адаш,
скрит под кадров камуфлаж,
но с глава от алабаш,
който хем ни мъчи с два
по-невидим саботаж,
хем се пъчи, че е наш,
и то наш със дълъг стаж,

страшно наш като блиндаж
и на всичко наше страж!

...Със което и завършва
този тайнствен репортаж.

Малкият страх

Пеперуди сини, бели
над градините летели,
кацали си по листенцата
и флиртували с цветенцата.
Слънцето в небето ясно
всичко правело прекрасно,
но все пак една от тях
казала си с малък страх:
— Весел е тоз волен полет,
но е къса всяка пролет.
Много променлив е климата,
идат вихрите на зимата.
Я навреме да се скрия
от възможната стихия! —
Да се скрие, но къде?
Ей я, почва да преде,
пуска плюнчица леплива,
в плюнчицата се увива
ту насам и ту натам,
с малко свян и малко срам,
ей я, скрита като в кула,
бръмка вътре във пашкула:
— Ах, че хубаво е тука!
Дъжд не плиска, град не чука.
Аз не съм против хвърченето,
но ще мине и без мене то.

Мога да съм пеперуда,
без да хвъркам като луда! —
Без да хвърка! Би било
не непоправимо зло,
но не минало се време
почнало да ѝ се дреме
и така и не разбрала,
че променяла се цяла,
че очите ѝ красиви
ципици покриват сиви,
че се слепвала устата,
че изчезвали крилата,
че добивала, горката,
нова форма грозновата.
Де са прежните безумия?
Свита като малка мумия,
само във последен миг
тя надала таен вик:
— По тоз път къде ще ида?
Леле мале! Да не би да?... —
Да не би да! Да не би да! —
Била вече какавида!
Вече непробудно спяла
и в съня таз песен пяла:
— Какавидите не пеят!

Какавидите немеят!
Какавидите не смеят
по човешки да живеят! —
— Ясно! — всеки тук ще каже. —
Ясно и преясно даже! —
Че е ясно, е добре,
но как можел да се спре
насред път процесът грозен
опакометаморфозен?
И след половин година
сред зелената градина
от пашкула изпълзяла
гърчава гадина бяла —
нашата заспала пленница
била станала гъсеница!
А гъсенишкият вид
с апетит е знаменит
и сред пърхането прелестно
скърцане се чуло челюстно...
Гледат пъстри пеперуди,
всякоя се чудом чуди:
Кой е пъпките изял?
Кой — оголил храста цял?
Кой изпасал е цветенцата?
Кой надупчил е листенцата?

Тъй се чудят и се маят
и не знаят и не знаят,
че тази грозна поразия
сторила е не стихия,
не промяната на климата
и не вихъра на зимата,
а една, една от тях,
почнала със малък страх.

Присъствувах днес
на углавен процес
срещу Керачка Павлова Петрова.
Любовна основа?
Куршум? Отрова?

По-лошо, по-лошо! Де да беше такава!

От обвинението тази Керачка
се оказваше само една изнудвачка
и не изнудвачка, а дребна мошеница,
и не толкоз мошеница, колкото пленница
на болестна мания към престъпленийца,
с които е гонела целта безобидна
да играе сред хората роля по-видна,
като внушава на всички идея,
че по някакъв начин зависят от нея —
зарад което като обвиняема
накрай бе призната за невменяема.

И то си личеше,
че беше такава.

— Но щом е такава,
защо е тогава

това толкоз дълго стихотворение?

— Чакайте! Чакайте! Малко търпение!

Чуйте процеса, както той се разви:

Като първи свидетел пред съда се яви
Иван Спиров Леков, живуц: „Вилхелм Пик“
129, среден техник:

— С Петрова се знаем,
откакто под наем
бяхме у тях преди седем години.
Лани през август купувах дини
от „Плод-зеленчук“ и се срещнахме с нея.
Тогавя тя каза, че скоро в Гвинея
щели да пращат хидроинженери,
и каза, че можело да се намери
начин да ме включи
със лекичък трик,
но ще трябва да се учи
испански език.
Друг език, освен български, аз не знам,
но инак езиците ми се удават
и нали знаете, тия работи там,
другари съдии, те така стават,
а пък Петрова
беше готова
и бях чувал, че имала нещо такова
като връзка с Канарски от Хидрострой,
а този Канарски по хитрост той
си нямаше равен — като беше в „Модшев“,
нарочно стана не шеф, а подшеф
и шефа го вкараха, а той остана да бачка,
тоест на работа... Казах на Керачка,
че ако може да ме прати в Гвинея,
не съм противен на такава идея.

И се разделихме. Аз не вярвах да стане,
но подир седмица се обажда: „Иване,
прати осем снимки за легитимация
и си направи веднага̀ ваксинация
срещу дизентерия — бацилна и амевна.
Особено последната е крайно потребна
за Мозамбик.“ — Това „Мозамбик“
ме усъмни — макар само за миг:
нали преди казваше, че било за Гвинея?
Но тя отговори: „Остави ги онея!
В Мозамбик е по-сигурно и с по-едра заплата!
Ти този бик го хвани за рогата!“
Повярвах, понеже с каква подбуда
ще седне сега да ми прави кално,
а не мислех, че може да бъде луда,
защото всичко си беше нормално!
Направих нещата, които ми каза,
ваксинирах се даже и срещу проказа,
но после разбрах от книжарката Жана,
че Керачка била задържана...
Не, не е взимала от мене пари.
Веднъж две бози ме почерпи дори. —

Други двама дадоха след това показания,
че Керачка ги пращала тях във Танзания
и Зеления нос за зелен хайвер
като спортен редактор и земемер,

а споменатата Жана Барух,
продавачка в книжарница „Хан Аспарух“,
разказа за туй, че през пролетта
направила вноска за печка „Мечта“
и когато я внасяла,
й рекли: „След час ела!“,
а след десет месеца:
„Пред теб сто и десет са!“,
от което свидетелката заключавала,
че „Мечтата“ ѝ се отдалечавала.
Когато разправила това на Керачка,
с която си шиели при съща шивачка,
Керачка ѝ казала: „Така кажи ма!
Аз се знам с Каракондов — той следи за режима
при разпределянето на всички „Мечти“
и само на свои ги раздава почти.“
Когато свидетелката чула това,
много я зарадвали тези слова,
защото нещата, нали, така стават:
едно е, когато в магазина ти дават
някакви прости хвърчащи фактури,
а друго — щом подписче някой фактор им тури:
във първия случай — пиши ги бегали,
във втория случай — търчи за хамали!
Но Каракондов заминал за Мали
и „Мечтите“ започнал да раздава друг.
Керачка обаче не спряла дотук,

а веднъж ѝ казала с таинствен вид,
че следобед ще дойде един индивид
и ще остави пакет със сафрид,
и тя да го пази, както е увит,
докато обвиняемата след известно време
дойде в книжарницата да си го вземе;
но после се забавила, поради което
пет екземпляра от „Старецът и морето“
замирисали на риба и едва се продали,
и защото е Хемингуей, инак — едва ли!...

— А печката взела ли е накрая поне?

— Печката? Не!

Керачка я лъгала съвсем до края.

— А защо, честна дума, до днеска не зная.

Аз ѝ вярвах, понеже с каква подбуда

ще ме залъгва толкоз нахално?

Не мислех, че може да бъде луда,

защото всичко си беше нормално! —

Всичко нормално? А след туй се яви

една домакиня (моя близка, уви)

и тя заяви:

— Веднъж пред присъстващата подсъдима

казах случайно, че нашата Дима

я чака матура

по литература

и понеже е с тройка до третия срок

май балът ѝ няма да е много висок.

Петрова, като чу за това, запламтя:
— Какъв ѝ е изпита? — запита ме тя.
Казвам ѝ: — Писмен.
Казва: — Върви с мен!
Излязохме с нея и във първата будка
тя влезе, говори най-много минутка...
— И не ви усъмни, че така без бавене
откри автомат, който изправен е?
— Не, всичко ми беше като насън.
Керачка говори, излезе навън
и ми каза с усмивка: „Върви ти, Елена,
темата вече е определена!“
И я донесе,
както обеща:
„Образът на Левски
и младежта“.
Как я е взела? Значение има ли?
Толкова други как са ги взимали!
Не, пари не поиска.
Каза: „Чувствам те близка
и, вари ме -- печи ме, но съм алтруистка.“
Димето седна и я разви
по разни конспекти, не зная какви,
какъв пример бил Левски за младежта
по честност, по доблест и по други неща,
как в стената каменна
си ударил главата
и на каймакамина
как казал словата:

— Сам съм. Други няма! —
И не казахме другиму за тази тема,
та да бъде сама.
А се връща дома,
хвърля си чантата, пици и се мятат
дали им „Смирненски и пролетариата“!
Е, защо Керачка това го направи?
Така ли разбира тя другарските нрави?
А как да не вярвам? С каква подбуда
ще ми разсипва детето буквално?
Отде да я зная, че била луда,
когато всичко си беше нормално!

И тъй всички се хващали! И защо, защо,
каквото измисляла, минавало то?
И така тя накарала един пейзажист
— какъв пейзажист — мошеник чист! —
уж по поръчка на „Родинатурист“
да изхаби цял варел
акварел
за дузина картини пъстри и ярки,
с разни жетварки, слънца, паламарки,
кукери, мукери и нестинарки,
а пък на, този път,
кой знай що, не ги взели те
да им грозят
всеки хол на хотелите
(както това е отдавна прието),

а вместо туй, ето,
му стоят в ателието!

И туй тя излъгала една делегатка
— и тя една гъска, и тя една патка! —
като ѝ обещала безотчетна валута
и в Париж я оставила без пари да се лута
в ужасен хал
между „тез“ и „онез“,
т. е. Плас Пигал
или Пер Лашез,
та едва я спасили
прогресивните сили!
И туй тя раздава вилни парцели
по три декара цели
(но с обществени цели),
като казвала на кандидатите
да ускоряват на печките датите
и да ѝ пращат в чужбина познатите
и не изпускат при туй из предвид,
че тя самата обича сафрид...

И те обещали
и нещата щяли
навярно да тръгнат с тази тяхна намеса,
но започнал процеса.

И туй на един измамник-лозар,
който искал да хвърли големия зар,

съобщила, че има син камък масивен
и го пратила тайно да пътува към Сливен
до „Сините камъни“, където в туй време
поети празнували, та бил длъжен да вземе
думата от името на лозарското племе...

И така се редяха, редяха свидетели
и, вярвам, вий вече от тях сте усетили,
че толкоз надълго бе разказан процеса
не зарад бедната Керачка Петрова,
а защото известни неща налице са,
които за нея са създали основа.

И затуй като питате: — Куршум? Отрова?
Аз ви казвам: — По-лошо! Де да беше такава!

Съобщение
за изобретение

Неизвестни читателю, понеже защото
така е устроено, уви, обществото,
че гениалните изобретатели
от психиатрите постоянно са патили,
преди да успеят; и защото понеже
д-р Маркова (!!!) иска и мен да отреже
от околния свят — с туй послание аз
се обръщам към вас:

Говорете за мене! Пишете писма!
Не бъдете и вие „Неверни Тома“,
не ме смятайте луд,
първо дайте си труд
да вникнете в моята докторска теза,
с която в историята на прогреса ще влезе:
„Механично задвижване на електроцентрали
чрез мотовилкова двойка педали“ —
туй е нейната тема,
а самата система
има следната схема:

Чрез движение дъгово назад и напред
два прости педала за велосипед
(фигура 5)

въртят с мотовилки коленчатката В
от позиция 0 до позиция 2.
Коленчатката В от своя страна
е снабдена с една

маховикова шайба от чугун (Г и Д),
имаща функцията да предаде
инерционност на въртела, който достига
посредством трансмисия (или верига)
генератора А. И оттука нататък
пътят е кратък:

щепсела в мрежата, и страната поема
киловатния приток на мойта система.

Мисъл ясна и свежа,
тъй че само слепец,
безнадежден невежа
или пълен глупец
не би схванал строежа
на моите ПЕЦ!

(Това „ПЕЦ“ — както вече сте навярно разбрали —
означава „Педални Електро-Централи“)

Но вие ще кажете: „Да се отива
към примитива!“

Да откъсваме хората от местата, където
си отдават ума и си влагат сърцето,
за да движат педали с прости мускулни сили!

Все пак... нещо... не си ли?“...

Не съм — казвам пак —
ни фантаст, ни глупак
и ще ви подчертая,
че тая

моя идея — осъществена —
ще предизвика за няколко дена
в енергетичния баланс на страната
един приток от мощ, досега непозната
дори за атомния гигант в Козлодуй!...

А вместо туй?

Вместо туй на писмата, които съм писал
до всички комисии и комитети,
ми бе отговаряно непрекъснато в смисъл,
че били „във момента заети“!

Заети с какво? — да ги пита човек.
И то в нашия бурен, съзидателен век!...
И във туй „със какво“ е самата идея
на моите ПЕЦ. Вие питате, где я?

Ей я:

Както отдавна е на всички известно —
а и статически доказва се лесно —
от всички трудящи се у нас във момента
към 15%

(макар да рисуваме и тях на плаката
как крачат към бѣдното със флаг във ръката)

си клатят краката.

Е, щом е така, то не може ли — питам —
да бъде използван непрестанният ритъм
на това кракоклатене така, че да дава
нов импулс от енергия за нашта държава?

Петнайсет процента! С часове всеки ден!
О, светла картина! О, край възроден!...

Не, д-р Маркова, не свивайте рамо!

Представете си само
как в едно свръхголямо
всенародно динамо

от заводи и блокове
с производствени срокове,
от комбайни и кранове
със напрегнати планове,
от бюра и редакции,
пламтящи в редакции,

пулсът нестихващ на това полюляване
чрез мойто чудесно мотовилкопредаване
иде, горещ,

неуморен,

ритмичен

и кара да пеят със грохот челичен
ротори, статори
и трансформатори!...

Разбира се, има и трудности много:
съществуват различия, погледнато строго,
за всякоя възраст и дори индивид,
които ще трябва да се взимат предвид.

Тъй, някои клатят краката си тайно
и когато ги хванат, се усмихват омайно,
сякаш казват: „Прощавайте, аз само случайно,
ей тъй, просто наужкъм
си ги клатушкам!“,
а у други, обратно, дъгите махални
са толкоз нахални,
че се люшкат открито и достигат до луди
по своя размах амплитуди.

Освен туй голямо влияние имат
всякакви фактори: пол, професия, климат,
и отдавна, например, доказано с опит е,
че краколюшкането е едно във Родопите,
а друго във София, където се клати
в специфични за столица координати,
докато към Дунава се мандахерца
със честота към 5000 херца.

И недейте ми казва,
че това са лъжи,
и недейте си мисли,
че на мен не тежи,
и недейте ми вика:
„Като знаеш, кажи,
на какво се дължи?“

Съгласен, съгласен! И на мен ми се чини,
че това кракоклатене ще да има причини,
но нека оставим въпроса открит —
стигат ни пречките от технически вид:

Тъй например, освен всичко казано тук,
налага се ПЕЦ-ът да работи без звук,
защото, бръмчейки, би могъл да пречи
при разни доклади, отчети и речи.

Освен туй обема
е също проблема!

ПЕЦ-ът не бива много място да взема,
за да се носи в проста чанта там, гдето
работи лицето.

(Ако то не работи
на свои имоти,
защото тогава, о, тогава, тогава
и най-малкото клатене на краката престава!)

После има и трудности от разряд естетически:
не бива например един уред технически
— а все пак такива са моите ПЕЦ —
да грози някой днешен кабинет-хубавец,
облицован във дъб, махагон или орех...
Но да се върнем на каквото говорех:
Коя нова идея е надвила без трудност!
И нима има в мойта дори дъх на налудност?

Колко всичко във нея е и просто, и лесно!
И как всичките фактори си съдействат чудесно!
Нито усилие!
Нито насилие!

И от работно място, и от дейност любима
ни най-малко откъсване, явно, няма да има:

Човек е с представа,
че клати краката си,
а всъщност създава
блага за страната си!

И хем в действителност
работи здравата,
хем радост изпитва,

че надхитря държавата,

което от своя страна му служи за стимул,
каквото до моите ПЕЦ не е имал —
по-могъщ от надбавките, по-голям от медалите —
да клати педалите, да клати педалите!
Е, изваждайте моливи
и пресмятайте, моля ви,
нима бива такова предложение смело
да не бъде превърнато, и то тутакси, в дело!
Или господата, „заети в момента“,
си представят (по себе си!) тез 15%
като пасмина толкоз безвъзвратно разглезена,
че зарад леката умора в глезена

да желаят себично
и непатриотично

да си клатят краката по метода стария
без капка полезен ефект за България?

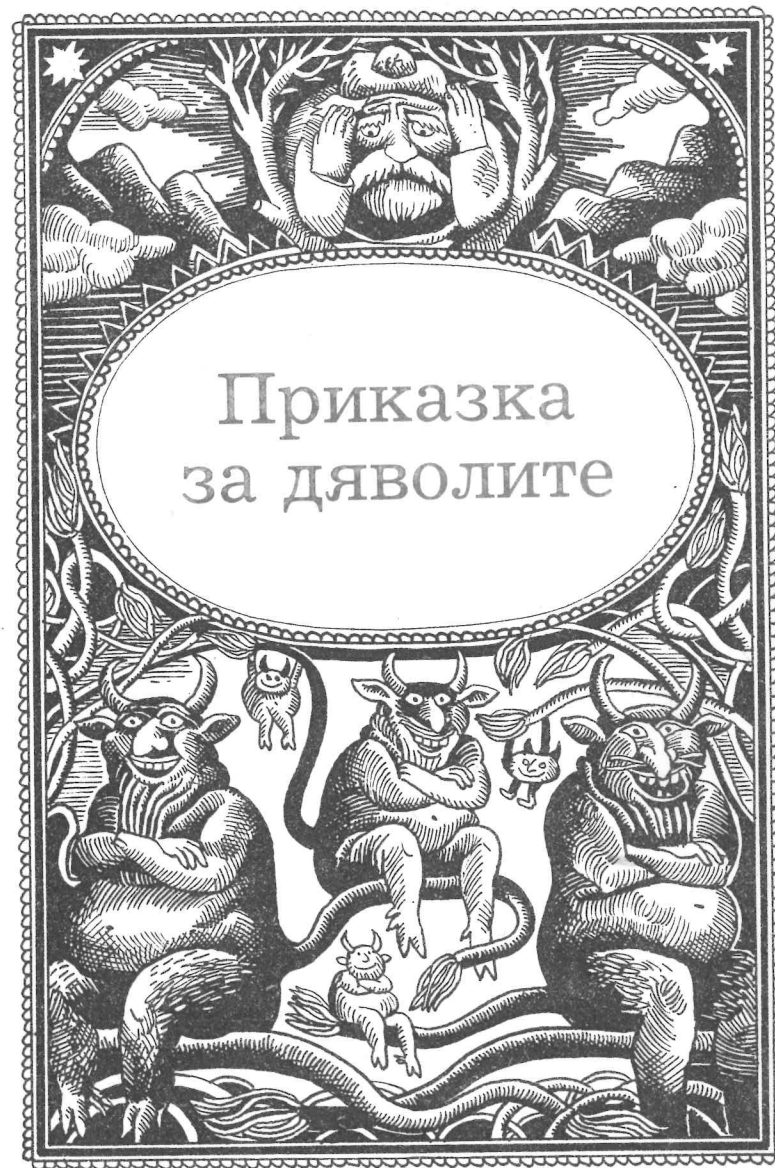
Не, трябва човек да е луд,
за да бяга от този вид труд!

И няма да бягат! Няма, ви казвам!

Ще педалират, при това с ентузиазъм!

И затуй, о, читатели, ви изпращам това
нелегално послание със горещи слова:

Помогнете! Пишете! Издигайте глас!...
Д-р Маркова иде! Разчитам на вас!!!

...Туй било по старо време
в тилилейските гори —
старо, ама ако вземе
някой да го провери,
току-виж, че се окаже
вчерашно и днешно даже...
та тогаз поел човек
на кола, с товар нелек,
рано-рано, в мрак-тъмница
да върви на воденица.
Ето го пред нас Балкана
с черния му стар букак.
То от него не остана
много нещо, но все пак
приказност излъхва още.
Спи селцето. Тъмна нощ е,
само плахи, сам-самички,
безполезни сред чернилото,
светкат-трепкат две звездички,
хе, там някъде над билото...

И Балканът се разгъва,
другото встрани потъва
и се мярва край речицата
покривът на воденицата.
Ето, иде и колата,
скърца, спира пред вратата
и по пътя сладко спал,
вече първия чувал

метва, пъшкайки, мливаря...
Чука. Никой не отваря.
Долу язът не бучи,
кречеталото мълчи,
а пък вътре нещо вряска,
нещо блъска, нещо тряска,
нещо скача, нещо рита,
нещо тропа със копита!...
В страх се дърпат двата вола,
в пот облива се човека:
да не би пък комсомола
да си прави дискотека?
Но във случаи такива
любопитството надвива —
ей го, сплита пръст о пръст,
плюе в пазва, сторва кръст
и от крушата-скоруша,
дето раснела на двора,
през прозорче гледа, слуша
във съгласие с фолклора.
И какво да види там?
На очи не вярва сам —
не било ми комсомол,
не било ми рокендрол,
най било ми сатанински
сбор на дяволи същински —
тяхното нечисто племе
кажден по петляно време

казвало си кой какво е
сторил с гяволството свое
според точно начертан
личен и насрещен план —
ей ги, рипат като луди,
а пък нашия се чуди
дал' да им гласува вяра,
тъй напомняли досущ —
да не бил тоз дъх на сяра,
явно нам идейно чужд —
наште кукери познати,
качулати и рогати
(дето днес хазната харчи
зарад тях парà голяма,
в живия ни бит, макар че
я ги има, я ги няма).
Та тъй, значи, с грозен вик
скачали... Но в този миг
— Хайде, спирай! Стига вече!
Времето за танц изтече!
Ти, Смрадлишко, почвай пръв! —
чул се глас един такъв
гъгнеш, велзевулски асъл,
сякаш идещ от клеясал
стартер на автомобил
(той на тартора им бил).
Казвай! Как е — пита той —
оня, учения твой?

— Той е учен — чул се глас,
— колкото съм учен аз.
Беше някога, но днеска
секна младата му треска.
Свърши тя. Полека-лека
сам си влезе в път човека:
вече в статии, доклади
вечните цитати вади —
що му трябва нещо ново,
щом е вчерашното слово
сигурно и наготово?
Днес от него той се пази,
а пък утре ще го мрази
и ще почне да го газии
вдругиден... Но перспектива
туй по-сложна се открива
за играта ни, защото
хептен тръгна през просото
и не знай предели, граници
и краде по цели страници...
Аз му шепна: „Давай! Давай!
Няма страшно! Не преставай!
И не слагай нещо свое,
че се вижда от кого е!
Няма нужда от кавички —
що е чуждо, е на всички!

Гледай — викам му — Паисия,
сам си казва, че задига,
а кой рекъл му е: ти си я
компилирал своята книга!
Нека казват, плагиат! —
то защото ги е яд!
На, Маринчевски как мина се —
писа сам и — трак! — спомина се“...
Тъй че той ще продължи.
И все повече тежи.
А пропò, на днешна дата
защищава доктората.
Ще му кажа: „Оди с мен ти
да берем аплодисменти!“...
— Тръгвай! — викат му ония,
скачат, вдигат гюрултия.
— Абе, тръгвам, но не зная —
продължил гласът — дали
тъй да сторя, че накрая
с трясък да се провали,
или да му дам ръка
да избегне злополуката,
та да действа все така
като наш агент в науката...
— Както и да е, добре е! —
весел, тарторът се смее,
а от крушата-скоруша
нашият ги гледа, слуша.

„Не са кукери!“ — си казва
и отново плюе в пазва.
Не че всичко им разбира,
но от уплах пак примира.
А пък вътре дявол втори
е започнал да говори
и тъй казва: — В моя сектор
случи се един директор
на не знам какъв строеж.
В миналото чист младеж —
викам си: „От тоя беж!“,
но пък водеше жена —
ама хубава една,
кръшна, пъргава и мила,
образ — мляко, коса — свила,
едно й слънце в ясно небе,
друго й слънце зад дувари... —
Спрял го оня! — Абе тебе
чак на песен те удари!
— Че как няма, като тая,
дето му ума замая,
беше всъщност самовила
и със мене във съгласие —
тя щом викна: „Само вила!“,
и той клекна, и това си е:
нали негов бе строежът,
прати, без да забележат,

две-три „Татри“... четри „Татри“...
после самосвала два-три...
че като го сграбчи там
една шайка от вампири,
че като отпочна сам
разни змейове да дири,
като хлътна, где намери,
в караконджовски афери,
люшна се хоро юнашко
таласъмо-върколашко
от Родопа чак до Влашко,
та изтъпкали житата,
та потрошили гората,
та запришили водата,
че ги й чула отдалече...
— Пак във песни се увлече!
Кой ги й чул? И свършвай вече!
— Кой! Стопанската, разбира се.
Щом веднъж компрометира се —
„Гапети виен ан манжан“ —
и сега е задържан...
— Ха-ха-ха! — сред тъмнината
във възторг от новината,
ревва целият кръжок,
а и тарторът им строг
поусмихва се лукаво:
— Заслужаваш едно „браво“,
само дето... но добре, че

по французки го изрече.
Не бих искал да уплаша
оня, дете там от час
тази тайна среща наша
скришом слуша я от нас
и очаква всеки миг,
както в приказките пише,
да дочуе страшен вик:
„Тука на човек мирише!“
И защо е тая птица
тук дошла във мрак-тъмница,
без да зная отнапред?...
„Ще оставя май вдовица!“ —
казва си мливарят блед,
пот го смръзва, страх тресе го:
няма спор, визират него!
— Ами аз му позволих —
чул се глас, уж плах и тих,
а във всъщност ироничен. —
По въпрос пристигна личен:
искал да си смели скрито
малко заделенко жито.
Рекох си — па да си смели,
със душа и ний не сме ли?
(Тука всички се засмели.)
Крадено е, ама нека!
Жени първи син човека,
а днес сватбите, нали,
не са, както са били,

„три дни яли — три дни пили“,
тук са нужни други сили,
пак се пие и яде,
при това къде-къде,
но днес искат луди-млади
и „тристайни“, че и „Лади“,
пара трябва да се вади,
а след туй преди казармата
пак ще трябва за алармата
пара грешна, ала спри я
тая днешна хала-сприя! —
Тарторът при тези думи,
пълни с подигравки-глуми,
стъкнал огъня в кюмбето,
служейки си при което
със рогите за дилаф,
и тъй рекъл: — Тук си прав.
Не от днес и не от вчера,
а почти от терциера
до века на НТР-а
все духовно и телесно
теглят хорската каруца
и с телесното пак лесно,
но духовното им куца...
А пък колкото до госта,
сигур труд е хвърлил доста,
та си мисля, ще е жалко
той да иде бадева.
Нека ни изчака малко,
пък да мели след това! —

Казал тъй и в този миг
взет от Смирненски светлик,
в адски стил му осветил
гърбоносия профил.
А от крушата си оня
схваща злата му ирония
и усеща, че и той,
станал с дяволите свой,
хлътва в козните им зли,
но пък толкова били
като него, а тогава
той назад ли ще остава?
Чуди се и колебае,
драма в него се играе.
Вътре смеят се онези,
един рита, друг се плези,
а пък горе, сам-самички
споменатите звездички
мигат във небето, дребни,
глупавки и непотребни...
И доброто продължава,
списъкът се умножава.
Един тупа се в гърдите,
че откакто действал в спорта ни,
били доста от звездите
окончателно изспортени.
Друг с „Енерго“-то се хвали,
дето негова ръка била

в туй, че рова закопали,
а забравили за кабела.
Трети чрез търговска къща,
дето има що го няма,
сторил вред да се разгръща
Корескомина голяма.
А четвъртият пък почва
разказ на културна почва:
— Аз, нали ме бе изпратил
там при оня списовател,
влизам, гледам го, глупака,
седнал пред една „Марица“ —
дето по-гръмовно трака
и от тази воденица —
но машинката мълчи,
той седи с едни очи...
Казвам му: „Недей така!
Глупости! Махни с ръка!
Напиши го това твое,
статия ли е, какво е...
Колко е един поклон!
Стига сече своя клон!
Виж го онзи! Виж го този!
Виж помпозните им пози!
Виж ги как говорят само,
как поглеждат те през рамо!
Ама ти!“... — и в тоя дух...
Мислех, ще остане глух,

а пък като почна оня,
няма как да го догоня.
„Тъй е! — вика. — Прав си, брат!
Няма връщане назад!
Само аз ли ще съм опак!
Тъй де, най-подир какво пък!“...
Стана весела картинката,
вече сложи лист в машинката,
ала тъкмо да затрака,
гледам, пак му се доплака...
Но моментът, слава богу,
— пфу, пфу, пфу! — не трая много,
ей го, че към мен поглежда
с тайна искрица надежда.
„Нещо — вика — ми се уиска,
но не знам какво е то“... —
тази грешчица фройдистка
дойде точно на място:
малко сода, малко лед —
наш човек е занапред! —
От „Ха-ха!“ и „Виж го ти!“
воденицата ехти,
а над крушата-скоруша,
дето оня гледа, слуша,
вече се развиделявало,
свършвал срокът, даден дяволу,
ала още зад стъклото,
все тъй, случка подир случка,
си въртяла колелото

воденичната летучка:
Тоя сторил да ръждяса
вносен уред, още в каса,
със великата идея,
че чадърчето на нея
значело, че сам се пази
от небесните талази.
Оня хвърлил във амок
един мъдър педагог
и той с някакъв компютър
програмирал тъй децата,
че на Данте, Пушкин, Лютер
да не знаят имената.
Тоя — малките екрани
му били открай акрани,
тъй че щял да ги захрани
с нови серийни романи...
Смешно! Весело!... Но тук
с нецензурен тръбен звук
шефът им сред вик и врява
тишината вдворява
и прострял рогата сянка
над смълчаната седянка,
казва: — Групово и лично
работили сте отлично!
В делото ни напоследък
явен чувства се напредък,
тъй че вечната надежда
във Човека ми изглежда

трудничко осъществима.
Очевидно, нещо има...
— Да, и в туй е най-печалното! —
едно бесче изпищяло.
То било родено чалнато
и го рекло, без да щяло;
говорившият обаче:
— Пак ли ти бе, изтърсаче! —
кипнал. — Тия тук рога
да ги махнеш веднага!
Те ако са се надявали,
ние за какво сме дяволи:
зло за тях — добро за нас.
Какви плещиш ги тогаз —
рекъл тъй и с вдигнат пръст
хвърлил взор околоръст:
— Колкото пък до въпроса
за „печалното“ и в що са
коренните му причини,
тука, както ми се чини,
извод трябва да се вади...
Кой там нещо се обади?
Ти ли пак? Но повтори го!
Тоз път га че ли уцели. —
...Но тук точно — Кукуругууу! —
първите петли пропели.
И във миг със пълен вик,
песи вой и свински квик,

крясък, грачене, мяукане,
врясък, бряцане, дюдюкане,
в сярна смрад и пушек лют,
докато погледнеш — фют! —
сатанинската дружина
се извила през комина...
Тихо е. И в тишината,
сам-самин сред планината
чело нашичкия търка,
пули се, ще се побърка:
ужким беше на дървото,
а пък в своята кола е,
и е всичко пак каквото
открай време си го знае —
двата вола мирно чакат
вече дрезгавее мракът
и вратичката отваря
с весел вид воденичаря:
— Къде губиш се, побратиме?
Нещо се забави зер,
та си викам: тоя прати ме
май че за зелен хайвер!
Дай чувала, че зората...
ей го, вече става ден! —
Оня си върти главата,
явно вътрешно смутен...
И сега навярно някой
ще помисли: „Чакай, чакай!“

Тоя сън със толкоз сатира
няма да е тъй на вятъра!
Сигур ще се възгечтиса!
Нещо е разбрал.“ Ами!
Той озъртал се дали са
в тилилейското сами.
Туй е всичко. Няма „чакай!“
Тракай, воденичко, тракай!
И затракала ми тая
воденица, и към края
вече разказът отива
и Балканът се разкрива
тъмен, мощен и голям,
и във пазвата му дива
воденицата, хей там,
вече се отдалечава,
малка като точка става,
тука беше, а къде е?
А пък изтокът бледнее,
ден е вече, и светилото
озарява горе билото,
тъй че дважди непотребни
са сега онези дребни
две звездички — две сълзички,
скрити, под смеха, от всички...

Преди месец в Япония,
не помня в кой град,
пак се срещнах със оня
мой японски познат.
Покани ме въщи си
по стар обичай,
но — виждам го — мръщи се
над чашата чай.
Нещо има му. Болести?
Или снет е от сан?
— Разкажи ми неволята си,
Какъмура-сан!
— Абе, грижи! — той казва. — Е кажи ги какви са!
Казва: — Във проза не мож'ти описа.
Ще ти ги кажа в класически стих:
*„Роса във градината.
Бамбукът е тих.
Птичи стъпки пред прага.“*
Това е — казва. А в очите му влага.
— Хубаво! — казвам му. — Ала нещо ми бяга.
За какво става дума? Изясни се все пак ти! —
Той поглежда ме тъжно: — Добре, ето ти факти:
Знаеш, че работя в концерна „Хигачи“,
е, откак съм в него, не ни върви, значи:
Уж се мъчим, но — нищо:
По касетофони
дори средно равнище

не можем догони,
а по компютри
и разни подобни
ще станем утре
конкурентоспособни! —
— Така е. Зле сте —
съгласявам се аз. —
Този факт е известен
дори и у нас. —
Но той продължава: — А защо е така?
Дали в тази държава няма фина ръка?
Или мозъци липсват ни? Ето на, неотдавна
една случка такава, печално-забавна
се случи у нас: Двама млади професори
ни измислиха някакви нови микропроцесори.
Всички им викаме: „Банзай! Банзай!“,
или по вашему: „Дерзай! Дерзай!“,
защото те биха... но това, какво „биха“,
не е важно, защото, все едно, не пробиха.
Така се получи, че уви, ръководството,
наместо патента им да внедри в производството,
изпрати на Запад
един верен шогун,
издържащ на напад,
със шлем от чугун,
непревзимаем
и непробиваем,

и какви във чужбина ги е вършил не знаем,
но влагал във банки, взимал ужким назаем
и държал се, шогуну му, немного добре,
така че осъмнал в едно сепаре
във обществото на четири гейши
със устни червени и „тцу-тцу“ грамаднейши,
и когато излязъл, закупил каквото
онез му показали, и се върнал в Киото.
А знаеш, на Запад
търговците драпат
да ни хлъзнат лицензи
от епохата „Дзензи“,
така че когато приемна комисия
съзряла машината, плод на тази му мисия,
му казала само: „Сега, хайде, вземи си я,
избери си от нея една част ъгловата
и си я чукай — но без шлем — о главата!“
Изобщо, разбираш ли, болка и срам!
— Разбирам — аз казвам — и доколкото знам
самурайските ваши закони и норми,
човекът би трябвало да се самоизкорми?
— Точно. Направи си едно харакири
и сега вдига гири
и разни фасони
ни прави идиота
— инспектор е в „Сони“
и със нова „Тойота“!

— Ами! — казвам. — Как така?
— Ами — казва, — пак така,
както е бивало
от време оно,
или в нашето минало,
откак носим кимоно! —
— А машината? — казвам. — Заменихме я с нова,
но понеже отляхме ѝ малко крива основа,
нещо леко трептеше,
та чак се тресеше,
но продукцията даваше... — Е, това е добре!
— Добре, ама същите като казаха: „Бре!
Тия на нас ли?
Ний ядем водорасли,
но трева не сме пасли!
Икономии нужни са! Не сме златна мина!“
И специалистът им щом си замина,
със две-три молитви във местния храм,
тоест малко на вяра и малко на ўра,
направиха пресата вместо с хром и волфрам
да работи със шикалки от района Мицура.
— И какво се получи от този ваш напън?
— Това — казва приятелят ми, —
че продуктът е скапан,
и ядзък ни се надписа, че „Мейд“ е „ин Джапан“! —
и поглежда навънка
към цъфтящата вишна

с усмивката тънка,
хилядогодишна,
чийто скулптурен лъсък
е изгладила Азия
във дългия сблъсък
с този вид безобразия.
И тъй продължава: — Още повече че
едно вносно кече,
много важно в процеса, изведнъж се оказа
отмъкнато нейде от заводската база.
Един вика: „Тайфуните...“
Други вика: „Маймуните...“
Дотам я докарахме, че си рекохме: „Хайде,
да отидем при врачката на о-в Хокайде!
Не е по Конфуций, но ако го найде...“
И тя го налучка
на захарна бучка,
и така се приключи неприятната случка.
— Но какво се разбра?
— Абе, срам и позор е!
— Някой пак се разпра?
— Ами, както по-горе.
И не „някой“, а „някоя“,
но реши се, че ако я
изложим, задето
кечето е свила

за канапето
във своята вила,
то ще изложим и цялата мафия.
Аз бях си написал една калиграфия,
но на събранието се малко смутих,
и както ти казах:

„Бамбукът е тих“... —

Казва тъй и почувствувал, че го гледам с ирония,
прибавя печално: — Не познаваш Япония.
Ако не караш, както карат те, брате,
бързо узнаваш какво значи карате.
Със карьеристи, хитреци, подмазвачи,
със надувачи на въздушни задачи
е пълно в „Хитачи“.
Тоя тип не ти тачи
ни честност, ни истина! Карай там, дракон влачи!
На него дай му
за своето „дзай-му“
да се грижи, подлеца! Той пет йени не дава
за това какво долу в производството става.
Нали сме по лаковете — хайде, давай, лакирай!
И по ветрилата — прави вятър, не спирай!
Крий с параваните!
Бий в барабаните!...
— А защо са такива, нали вий ги подбирате?
— Абе, ний ги подбираме, ама пак се подбират те!

— Че конкурси не правите ли? — Правим ги уж,
но и в тях, като в нашите пейзажи със туш,
всичко, нали
е скали
и мъгли...

— А не ги ли провеждате с номера, анонимно?

— Как не, и за тях много строго следим, но
често оказват се пак прикритие димно,
зад което подбират се свои хора предимно —
за външни балами
при нас шансове няма,
дори да е бала им
като Фуджияма!

— И какво — казвам — правите,
за да оправите
тази картина порядъчно черна
и навярно влияеща на духа в концерна?
Домакинът усмихва се: — С известен успех —
казва — приложиха една нова идея:
на всеки началник отдел или цех
направиха кукла, така че при нея
влизаш, изливаш ѝ всичко открито
и после се трудиш с възторг възроден.
— И какво се получи? — Филиалът ни в Кито
я пробва на практика, вървя някой ден,
но толкова само, началникът щото
нали той продължаваше да седи зад бюрото,

да седи и следи за
кой при куклата влиза,
та да разпределя съответно ориза:
на един пълна купичка, на другия — двечки,
а на третия — само традиционните клечки...
— А защо не го махнете? — Хе, опитай се само!
Като бодхисатви са, рамо до рамо:
този опира се на братовчеда,
който се слави от епохата „Еда“,
онзи не можеш го мръдна, защото
баща му бил „кику“ или „мадзумото“.
И няма отърване, понеже у нас тия
неща ги е имало при всяка династия —
един камикадзе веднъж се опита
да ги торпилира, но стана на пита.
Онзи зад този,
този зад онзи,
всички във пози
на бронзови бонзи,
и всички, разбира се, принадлежащи
към старинните родове „Катзодупе“ и „Гашти“
(както казал е в нашата литература
поетът от VI в. Хокусай Нецендзура). —
И тука шегата си той с усмивка разкрива,
но и таз му усмивка получава се крива.
— Изгрубяваме — казва той. — Не ми се сърди.
Отмира японският стил отпреди.

Този тип, който — казах ти — все по-често се среща,
той страст не усеща дип толкоз гореща
към наште учтивости и изящни поклони —
човеко те бута и не се церемони,
а на наште изтънчени цветарски символики
и градини за размисъл той се смее до колики,
и понеже той дава
у живота ни нота,
стилът му става
стил на живота.
И то стил не във външните обноски и прочие,
а стил като вътрешно дебелоочие,
стил като пустош
във духа на човека,
от която не чувстваш
да извежда пътека.
Няма милости вече,
няма дружба, човече!
Виж го оня, възпитан и усмихнат наглед,
как без думи ти казва със очи като лед,
че ако много на свойто държиш,
ще те накара да се преродиш,
по закона на нашата „карма“ будистка,
във твар от най-долните, каквато поиска,
като плъх, дървеница или още по-ниска.
А защо е тъй всичко? Ето туй ме боли!...
— Прав си — прекъснах го, — но все пак нали

сам усещаш, че тук
стана тонът ти друг.
Беше спрял до идеята
за подбора на щата,
по възможност недей да
разширяваш нещата —
това на беседата ни едва ли помага...
— Тъй е — въздъхна той.

„Птичи стъпки пред прага“.

След което излезе, но се върна веднага.
И тук аз изпреварих го: — Вече чувам три пъти
ту този, ту онзи пасаж от стиха ти,
но тез стъпки на птички, росата, бамбука,
как ги свързваш с нещата, изброени дотука?
— А, това ли? — той казва. — Туй е нашта наука,
предпазваща автора от сгазване лука
по древното правило „дзего бийш дзе сепука“.
Например „росата“. Тази дума във случая
означава „тъга“ (както в „Хайку за ручей“).
Двете думи се пишат с един йероглиф,
тъй написан, той смее се, а така — напротив,
и писателят
бае,
че вънка роса е,
а читателят
знае
за какво се касае.

Впрочем всяка поезия според местните нрави:
ти мен на японец защо ме направи? —
Казва тъй и ме гледа
през две тесни пролуки
сякаш маска е бледа
от театър „Кабуки“.
И поставен пред тоз
деликатен въпрос,
аз отвърнах му: — Дзуки мотоори щи маки —
а той каза ми: — Мейджу тобаяши цураки. —
И ний дълго беседвахме, този път по човешки,
и все пак на беседата ни не липсваха смешки,
и цикадите пърхаха край лампата бяла,
и когато настана часът за раздяла
и вече във чашите поизстинал бе чая ни,
бяхме малко невесели, ала не и отчаяни,
и аз посветих му тази повест във рими,
а той едно глинено „какубё“ подари ми
със надпис: „От стария
Мидзумехи Какумура
Привет на България
и успехи на хумора!“

СЪДЪРЖАНИЕ

- Песничка за пазачите на фара /5
Случка с асансьор /15
Хождение по буквите /25
Легенда за чертожника /37
Балада за контраадмирала /49
Поет и редактор /59
История със знамена /69
Изследване върху мезоните /76
Репортаж за трите „хаш“ /85
Малкият страх /97
Протокол от съдебно заседание /103
Съобщение за изобретение /115
Приказка за дяволите /125
Японска история /143

ВАЛЕРИ ПЕТРОВ

САТИРИЧНИ ПОЕМИ

Първо издание

Рецензент Иван Гранитски
Редактор Надя Кехлибарева
Художник Георги Чаушев
Худ. редактор Весела Бракалова
Техн. редактор Любен Петров
Коректор Александра Хрусанова

Формат 84/108/32; тираж 9112 екз.;
печатни коли 10; издателски коли 8,40; уик 7,28; л. г. VI/58-а;
изд. №6744 поръчка №123/1988 година на издателство
„Български писател“; дадена за набор на 20.IV.1988 г.;
излиза от печат на 20.X.1988 година
Цена: 1,44 лв. Код 25/9536275231/5607—68—88
Набор ДП „Георги Димитров“, София
Печат и подвързия ДП „Васил Александров“, Враца